

cation”, and “Palette of the teacher”. The authors of these works are usually the experienced tutors, as a rule, are of pre-school workers who present their creative achievements on this issue. Teachers point out that it is advisable to conduct the work on legal education through various forms such as games, interviews, conversation, theme parties etc. But, they present their experience in the professional periodicals mainly in the form of plans of the lessons, most of which are based to on the Convention of the rights of the child.

For these reasons, we can state the insufficient level of the methodical providing of legal education of preschool children. Despite the urgency and importance of legal education of the young generation, in modern conditions, we should state the low level of methodical support of this aspect as for as education of preschool children in respect of children of preschool age.

The prospect of a further search in the direction of the research is to define the impact of training and methodological support on legal education of preschool children on the educational work of this direction in the practice of the preschool educational establishments.

References:

1. Bazovyy component of early childhood education/Supervisor: A. M. Bohush, full member of NAPS of Ukraine prof. Dr. ped.. Science. – K.: Publishing, 2012. – 26 c.
2. A child in the preschool years: complex additional educational program/author. team; sciences. Head K. L. Krutiy. – Zaporozhye: LLC “Lips” LTD, 2011. – 188 s.
3. Dytyna: losses. education and training of children ages 3 to 7 years/science. adv.: O. V. Proskura, LP Cochin, V. U. Kuzmenko, N. V. Kudykina. – K.: KMPU them. B. Grinchenko, 2012. – 498 s.
4. Dytynstvo in Ukraine: the law guarantees protection: a collection of documents. – Part 2. – K.: Upper Room, 1998. – 292 p.
5. Navchalno’s Manual “Sunflower” to the comprehensive program development, training and education of preschool children “Sunflower”/L. V. Kaluska. – Ternopol: Wanderer, 2014. – 200 p.
6. Prohrama and guidelines on legal education of preschool children “I – little man”/Sost. M. M. Konko, T. M. Shumey, Z. L. Petrushyna. – Zaporozhye: LLC “Lips” LTD, 2005. – 80 S.
7. Prohrama child development preschool “Ukrainian Kindergarten”/O. I. Bilan, L. M. Vozna, O. L. Maksymenko et al. – Ternopol: Wanderer, 2013. – 264 s.

*Movchan Liudmyla,
Uman National University of Horticulture, Lecturer,
the Faculty of Management
E-mail: lyuda-movchan@mail.ru*

Agrarian education at the higher educational institutions of Ukraine

*Мовчан Людмила,
Уманський національний університет садівництва,
старший викладач, факультет менеджменту
E-mail: lyuda-movchan@mail.ru*

Аграрна освіта у вищих навчальних зкладах України

Ефективність розвитку аграрної освіти та науки України зумовлюється характером її природних умов і потенційними можливостями сільськогосподарського виробництва. Наявність кращих у світі чорноземів позначилася на суспільно-економічному й історичному розвитку країни, ментальності нашого народу, його культурі, зумовило аграрний характер господарського комплексу України. Водночас, завжди стояло питання про раціональне використання земельних угідь, що об'єктивно вимагало розвитку спеціальних знань з аграрної освіти, зокрема вищої¹.

Аграрна освіта України має багаторічну історію і тісно пов'язана з розвитком агропромислового комплексу країни. У 90-ті рр. XX ст. — на початку XXI ст. відбулись кардинальні зміни у політичній, економічній, соціальній та духовній сферах життя українського суспільства, що, безумовно, вплинуло на формування, становлення і розвиток вітчизняної системи вищої аграрної освіти. Домінуючим чинником впливу на аграрну освіту України виступає розвиток її агропромислового комплексу, оскільки галузь практично одночасно є замовником і споживачем аграрних кадрів. Реформування вищої аграрної освіти зумовлене докорінними змінами в економічних відносинах у аграрному секторі господарства України та детермінується проведенням аграрної та земельної реформ. Процес розвитку аграрного сектора економіки України зумовив і визначив нові спеціальності та спеціалізації підготовки фахівців. З урахуванням змін у агропромислому комплексі України поетапно відбулося формування законодавчих і нормативних засад зміни системи вищої аграрної освіти та форм і методів діяльності вищих навчальних закладів².

Науковець Л. Білан, виходячи з визначень і принципів системного підходу, стверджує, що «вища аграрна освіта як і будь-яка система має свої системоутворюючі і класифікуючі ознаки — конкретну мету, завдання, функції, зміст і технологію реалізації, які дають можливість розрізнити їх. Відповідно, мету системи підготовки фахівців-аграріїв у вищих навчальних закладах вона визначає так:

— створення умов для задоволення потреб конкретної людини, оволодіння нею знаннями, забезпечення набуття певних навичок та її підготовка до професійної діяльності в галузі агропромислового комплексу;

— виховання громадян у процесі фахового навчання та професійної підготовки за сільськогосподарськими спеціальностями;

¹ Білан Л. А. Становлення та розвиток вищої аграрної освіти в Україні (XX – поч. XXI ст.): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01/ Людмила Леонідівна Білан. – К., 2007. – 226 с.

² Білан С. О. Аграрна освіта в Україні: історичний аспект (90-ті роки XX – поч. XXI ст.): дис. ... канд. історичних наук : 07.00.01/ Сергій Олексійович Білан. – К., 2005. – 229 с.

— задоволення поточних і перспективних потреб агропромислового комплексу держави, регіону в кваліфікованих працівниках, що мають належну загальну та професійну підготовку»¹.

Новий етап науково-технічної революції, повсюдне впровадження автоматизації, комп'ютерної техніки і нових систем зв'язку на фоні поширення ринкових відносин в нашій країні здійснює різнобічний вплив на сферу праці, на роль і значення людини в суспільному виробництві. З одного боку, суттєво змінюються вимоги до працівника, професійно-кваліфікаційна і галузева структура зайнятих.

Освіта та професійна підготовка є фундаментом людського розвитку та прогресу суспільства. Вони також виступають гарантом індивідуального розвитку, плекають інтелектуальний, духовний та виробничий потенціал суспільства. Розвиток держави, структурні перетворення на мікро- і макроекономічному рівнях повинен гармонічно поєднуватися з реформою освіти та професійної підготовки для того, щоб задовольнити потреби і прагнення людей, особливо молоді, встановити нову систему цінностей, відповідати запитам людства щодо змін у сфері роботи як в громадському, так і у приватному секторах.

Так, Р. Гуревич вважає, «що сучасна система професійно-технічної освіти, наприклад, зорієнтована на те, щоб задовольняти потреби різних галузей господарства України в робітничих кадрах на рівні сучасних і перспективних вимог, стати одним з важливих засобів реалізації державної політики зайнятості та соціального захисту населення. В умовах переходу до ринкових відносин головними завданнями професійно-технічної освіти є підготовка кваліфікованих, конкурентоспроможних робітників з високим рівнем професійних знань, умінь та навичок. Цього вимагає сучасний науково-технічний прогрес, ринкові відносини в економіці, потреба у вихованні соціально активних членів суспільства, формуванні в них наукового світогляду, творчого мислення, високих духовних якостей, національної свідомості. Розв'язання проблем цієї освітньої галузі, нова педагогічна парадигма професійно-технічної освіти неможливі без підвищення педагогічної інтелектуальної культури, без обов'язкового подолання усталених стереотипів, консерватизму в педагогічній науці й практиці. А це безпосередньо пов'язане з опрацюванням нового змісту й технології засвоєння навчального матеріалу і формуванням у майбутніх кваліфікованих робітників умінь самостійно здобувати знання і трансформувати їх в уміння й навички творчої праці»².

Найважливіше значення освіти та професійної підготовки у розвитку людських ресурсів, визнання їх високими цінностями людини та суспільства обумовило прийняття Міжнародною організацією праці у 1975 р. Конвенції про розвиток людських ресурсів. Формування ринкових відносин, становлення в Україні демократичної держави зумовлюють зміну цільових настанов професійної освіти: не забезпечення потреб держави у спеціалістах різних професій і рівнів кваліфікації, а задоволення різноманітних освіт-

¹ Білан Л. А. Становлення та розвиток вищої аграрної освіти в Україні (XX – поч. XXI ст.): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Людмила Леонідівна Білан. – К., 2007. – 226 с.

² Гуревич Р. С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Р. С. Гуревич. – Київ, 1999. – С. 3.

ніх потреб особистості заради її розвитку і самореалізації, а також для забезпечення її конкурентоспроможності на ринку праці¹.

Основні напрями реформування освіти в Україні:

- створення в суспільстві атмосфери загальнодержавного, всенародного сприяння розвитку освіти, неухильної турботи про примноження інтелектуального та духовного потенціалу нації, активізація зусиль суспільства для виведення освіти на рівень досягнень сучасної цивілізації, залучення до її розвитку державних, громадських, приватних інституцій, сім'ї, громадянина;
- подолання проявів девальвації загальнолюдських гуманістичних цінностей та національного нігілізму, відірваності освіти від національних джерел;
- забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес сучасних педагогічних технологій та науково-методичних досягнень;
- відхід від авторитарної педагогіки, підготовка нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їхнього професійного та загальнокультурного рівня;
- формування нових економічних засад системи освіти, створення належної матеріально-технічної бази;
- реорганізація існуючих та створення навчально-виховних закладів нового типу, регіональних центрів та експериментальних майданчиків для відпрацювання, відбору ефективних педагогічних інновацій та освітніх модулів;
- радикальна перебудова управління сферою освіти через її демократизацію, децентралізацію, створення регіональних систем управління навчально-виховними закладами;
- органічна інтеграція освіти і науки;
- створення нової правової та нормативної бази освіти².

Слід зазначити, що в роки незалежності України питання вищої аграрної освіти, її становлення та розвитку поставали як частина проблеми реформування системи вищої освіти в цілому.

Формування системи вищої освіти в Україні — це не лише провідний напрямок розвитку нашої держави, а й складова суспільної свідомості та національної безпеки.

Нині в Україні стандарти професійної освіти знаходяться на стадії оновлення, розробки, перегляду, апробації. Прийнято ряд державних документів, спрямованих на реформування вищої освіти, наближених до світових стандартів, де пріоритетним є принципи демократизації, гуманізації, етнізації, диференціації, індивідуалізації.

Отже, виходячи із сказаного вище, можна зробити висновок, що система вищої освіти України перебуває у періоді реформування. Державна національна програма «Освіта» Україна XXI століття визначає такі стратегічні завдання реформування вищої освіти:

- перехід до гнучкої, динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, яка дасть змогу задовольнити потреби і можливості особистості у здобутті певного освітнього кваліфікаційного рівня за бажаним напрямом, відповідно до її здібностей;

¹ Професійна освіта. – Режим доступу: www.protekhosvita.org.ua/ukr/flatpages/information/history

² Закон України «Про вищу освіту». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14>.

— формування мережі вищих навчальних закладів, яка за освітніми та кваліфікаційними рівнями, типами навчальних закладів, формами і термінами навчання, джерелами фінансування задовольняла б інтереси особи та потреби кожного регіону і держави в цілому;

— підвищення освітнього і культурного рівня суспільства;

— піднесення вищої освіти України на рівень досягнень розвинутих країн світу та її інтеграція у міжнародне науково-освітнє співтовариство¹.

Вищеозначені стратегічні завдання реформування вищої освіти України повною мірою, звісно, стосуються й аграрної освіти. Проблематика аграрної освіти завжди викликала значний інтерес науковців, оскільки вона як педагогічний феномен може бути досліджена за різними напрямками.

Список літератури:

1. Білан Л. Л. Становлення та розвиток вищої аграрної освіти в Україні (XX – поч. XXI ст.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01/Людмила Леонідівна Білан. – К., 2007. – 226 с.
2. Білан С. О. Аграрна освіта в Україні: історичний аспект (90-ті роки XX – поч. XXI ст.): дис. ... канд. історичних наук: 07.00.01/Сергій Олексійович Білан. – К., 2005. – 229 с.
3. Вітвіцька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури/С. С. Вітвіцька. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
4. Гуревич Р. С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»/Р. С. Гуревич. – Київ, 1999. – 42 с.
5. Закон України «Про вищу освіту». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14>.
6. Професійна освіта. – Режим доступу: www.proftekhosvita.org.ua/ukr/flatpages/information/history